

Vergaderjaar 1984–1985

18 830

Regeringsstandpunt met betrekking tot Eindrapport van de Maatschappelijke Discussie Energiebeleid

Vestigingsplaatsen voor kerncentrales

Nr. 1

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN ECONOMISCHE ZAKEN, VAN VOLKSHUIS-VESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN MILIEUBEHEER, VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID, VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN CULTUUR EN VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de heer Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 11 januari 1985

1. Het kabinet heeft zich ernstig en grondig beraden over het Eindrapport van de Maatschappelijke Discussie Energiebeleid (MDE). De Stuurgroep heeft in dat Eindrapport een zeer brede visie op het voeren van energiebeleid – inclusief het elektriciteitsbeleid – gegeven. Op vele hoofdpunten komen het beleid van de regering en de hoofdconclusies van de Stuurgroep overeen. Het betreft de bevestiging van de noodzaak tot verdere krachtige besparing, de stimulering van duurzame energie en de spreiding van de inzet van energiedragers. Bij enkele belangrijke stellingnames van de Stuurgroep bleek op basis van nadere studie (zie bijlage) dat vraagtekens geplaatst moeten worden. Dit geldt met name voor de ontwikkeling van de elektriciteitsvraag, het te realiseren decentraal vermogen en de kostprijs van de verschillende energiedragers.

Over de ontwikkeling van de elektriciteitsvraag heeft de Stuurgroep geen uitspraken gedaan. Uit berekeningen van het Centraal Plan Bureau blijkt, dat de groei van de vraag, met inachtneming van de door de Stuurgroep veronderstelde maximale besparing en van een relatief minder elektriciteits-intensieve economische groei, tot het jaar 2000 minimaal 1% per jaar bedraagt.

Ook de adviezen van de Algemene Energieraad en de Electriciteitsraad gaan uit van deze groeiverwachting. Op basis van deze 1% en het in het jaar 2000 totale nog resterende elektrisch vermogen wordt een vermogenstekort van bijna 8000 MWe berekend. Dit vermogenstekort wordt in overeenstemming met de uitspraken van de Stuurgroep met voorrang ingevuld met decentraal vermogen (warmte-kracht-koppeling (WKK), stadsverwarming en duurzame energie). De verdere ontwikkeling van decentraal vermogen wordt met kracht bevorderd. De omvang van het toekomstige decentrale vermogen wordt echter desondanks lager ingeschat dan de Stuurgroep heeft gedaan. Dit geldt in de eerste plaats voor industriële WKK, waarvan de feitelijke en te verwachten ontwikkelingen wijzen op een neerwaartse bijstelling van de tot voor kort gehanteerde prognoses.

Voor windenergie wordt een stimuleringsprogramma voorzien: echter gegeven de nog benodigde technische ontwikkeling mag voor het jaar 2000 geen grotere omvang dan 1000 MWe worden verwacht, hetgeen gezien het wisselend windaanbod voor ca. 20% in de ramingen kan worden meegenomen als vermogensinvulling. Het realiseren van hogere potentiëlen voor windenergie zal naar alle waarschijnlijkheid slechts mogelijk zijn in combinatie met een energie-opslagsysteem, waarnaar verder onderzoek zal plaatsvinden.

De mogelijkheden voor stadsverwarming blijken geringer dan tot nu toe werd gedacht als gevolg van de teruggelopen warmtevraag per woning, de vertraging van nieuwbouwprogramma's, lagere energieprijzen dan verwacht en een grotere concurrentie van andere verwarmingssystemen.

De totale bijdrage van decentraal vermogen in 2000 zal naar schatting ruim 3000 MWe bedragen, zodat derhalve een vermogensgat resulteert van minimaal ca. 5000 MWe waarvoor nieuw centraal vermogen moet worden gerealiseerd. Voor de invulling van dit vermogensgat heeft een vergelijking plaatsgevonden tussen kolen en kernenergie, waarbij zij aangetekend dat in het jaar 2000 de totale produktie van elektriciteit, met name via decentraal vermogen, toch nog voor $\frac{1}{3}$ berust op gas en daarmee ruim uitkomt boven wat dan het olie/gas-aandeel in het omringende buitenland zal zijn. Uit de afweging tussen kolen en kernenergie blijken beide in voldoende mate te beantwoorden aan de randvoorwaarden: milieu, veiligheid, volksgezondheid, ruimtelijke ordening en – voor kernenergie – non-proliferatie. Voor wat betreft het radio-actief afval wordt, conform het enige tijd geleden vastgestelde regeringsstandpunt hierover, gestart met interimopslag en wordt het in gang zijnde onderzoek gecontinueerd terwijl voorts zich voordoende mogelijkheden voor opberging in internationaal verband actief onderzocht en bevorderd zullen worden. De interimopslag zal – zoals reeds bleek tijdens een overleg van de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer met de Tweede Kamer op 1 oktober jl. – langdurig van aard kunnen zijn waarbij eerder aan een termijn van 50 à 100 jaar dan van enkele decennia gedacht moet worden.

Kolen en met name kernenergie blijken gunstig te scoren op economische aspecten. Vooral is hierbij van belang de kostprijsvergelijking tussen kolen en kernenergie. Op grond van de bijgevoegde rapporten is het kabinet van oordeel dat naar beste inschatting kernenergie de beduidend goedkopere energiedrager is. Voorts bevordert diversificatie door een groter aandeel van kernenergie in de elektriciteitsopwekking de prijsstabiliteit van elektriciteit ten opzichte van die in het buitenland. Ten slotte zal door een dergelijke diversificatie het Nederlands beleid meer overeenstemmen met de in internationaal verband (EG, IEA) overeengekomen beleidslijnen ter zake.

2. Tot zover een aantal feitelijke punten waar het kabinet aandacht voor vraagt. Overigens zij voor wat betreft de analyse van een groot aantal inhoudelijke aspecten verwezen naar het bijgesloten rapport.

Mede op basis van dit rapport alsmede op basis van het beleidsvoornemen Vestigingsplaatsen voor kerncentrales en in aanmerking genomen het rapport, dat door de Bezinningsgroep Energiebeleid is opgesteld in opdracht van de Stichting Energie en Samenleving, heeft het kabinet in zijn beleidsverantwoordelijkheid een afweging gemaakt. Op basis van deze afweging deelt het kabinet de centrale conclusie van de Stuurgroep MDE niét en meent dat argumenten die pleiten voor uitbreiding van kernvermogen zwaarder wegen dan de daaraan verbonden bezwaren. Gezien de balans van voor- en nadelen meent het kabinet wel dat, vooral vanwege het belangrijke aspect van een waarschijnlijk lagere energieprijs bij opwekking door middel van kernenergie en een betere prijsstabiliteit, de elektriciteits-bedrijven zelf een belangrijke rol moeten kunnen spelen in de vraag of zij daadwerkelijk gebruik willen maken van de geboden mogelijkheden.

3. Bij een definitieve besluitvorming (zie 6) zullen met name factoren als energieprijzen en een evenwichtige spreiding over energiedragers (gas, kolen, kernenergie en een verdere ontwikkeling van duurzame energie) een grote rol spelen.

In het bijgesloten ambtelijke rapport is, om inzicht te verschaffen in een mogelijke spreiding van energiedragers, uitgegaan van ca. 4000 MWe aan kernvermogen in de jaren negentig. Naar het oordeel van het kabinet ware dit in ieder geval te zien als een maximumraming. Daarbij is van belang dat de industriële grootverbruikers van elektriciteit (de zogenaamde giganten), met een gezamenlijke vermogensbehoefte van ongeveer 2500 MWe, voor het behoud van hun internationale concurrentiepositie nu eenmaal aangewezen zijn op goedkope energie.

Tegen deze achtergrond is het kabinet van mening dat voorshands dient te worden uitgegaan van vestiging van ten minste 2 nieuwe kerncentrales (per centrale liggend in de vermogensmarge tussen 900 en 1300 MWe); een verhoging van dit aantal wordt – mede afhankelijk van initiatieven van de elektriciteitsproducenten – echter geenszins uitgesloten.

4. Intussen besluit het kabinet tot het gaan doorlopen van de zogenaamde p.k.b.-procedure met betrekking tot 6 lokaties, waarvoor geen doorslaggevende bezwaren geacht worden te bestaan ten aanzien van vestiging van eventuele kerncentrales. Per lokatie kan in beginsel meer dan één centrale worden gevestigd.

– De in het vandaag aan de Tweede Kamer toegezonden beleidsvoornemen geselecteerde lokaties zijn (in alfabetische volgorde) Borssele, Eems, Ketelmeer¹, Maasvlakte, Moerdijk en Westelijke Noordoostpolderdijk¹. In dezen moge naar het beleidsvoornemen worden verwezen. Naar het huidige inzicht van het kabinet lijkt van deze zes lokaties Borssele het meest aantrekkelijk.

– Inspraak, advisering en bestuurlijk overleg worden in het kader van de p.k.b.-procedure in gang gezet zodra de Tweede Kamer zich in positieve zin heeft uitgesproken over het regeringsstandpunt als vermeld onder 2.

– Met betrekking tot de lokaties, die uit de p.k.b.-procedure als mogelijke vestigingsplaatsen naar voren komen, zal een beleid worden gevoerd tot waarborging van hun geschiktheid (zie par. 8.4 van het beleidsvoornemen). Zolang de p.k.b.-procedure nog niet is afgerond, zal het kabinet dit beleid voeren ten aanzien van de zes lokaties, die in het beleidsvoornemen zijn geselecteerd.

5. Bij de beoordeling van het eerstkomend Elektriciteitsplan, zoals vast te stellen door de SEP, zal rekening worden gehouden met eventuele initiatieven van de elektriciteitsproducenten met betrekking tot kernvermogen. Daarbij past wel de opvatting dat de bedrijfseconomische voordelen van kernvermogen mede ten goede komen aan de afnemers in de desbetreffende regio's.

6. Het kabinet stelt zich thans voor – mede op basis van de eventuele initiatieven van elektriciteitsproducenten in het kader van het eerstkomende Elektriciteitsplan en van de reacties in de p.k.b.-procedure – alsdan nadere besluitvorming te bevorderen ten aanzien van a aantal kerncentrales, b toekomstig kernvermogen en c lokatie(s). Bij een mogelijk hieruit voortvloeiende vergunningsprocedure op basis van de Kernenergiewet zal in alle gevallen een Milieu-Effect Rapportage worden voorgeschreven.

7. Concluderend kan het volgende gesteld worden:

a. De argumenten die pleiten voor uitbreiding van kernenergievermogen wegen zwaarder dan de daaraan verbonden bezwaren. Gezien de balans van voor- en nadelen meent het kabinet wel dat, vooral vanwege de belangrijke aspecten van een waarschijnlijk lagere energieprijzen en een

¹ Van de twee aan het IJsselmeer gelegen lokaties (Ketelmeer en Westelijke Noordoostpolderdijk) zal ten hoogste één worden opgenomen in het later uit te brengen p.k.b., deel d (regeringsbeslissing).

betere prijsstabiliteit bij opwekking door middel van kernenergie, de elektriciteitsbedrijven zelf een belangrijke rol moeten kunnen spelen in de vraag of zij daadwerkelijk gebruik willen maken van geboden mogelijkheden. Het kabinet verneemt over dit standpunt gaarne het oordeel van uw Kamer.

b. Ook de elektriciteitsbedrijven respectievelijk provinciale autoriteiten dienen ter zake een eigen afweging te maken, gebaseerd op het voorliggende regeringsstandpunt en het oordeel van uw Kamer daarover. Eventuele initiatieven behoren in het eerstkomende Elektriciteitsplan te worden opgenomen.

c. Daarnaast zullen, zodra de Tweede Kamer zich in positieve zin heeft uitgesproken, inspraak, advisering en bestuurlijk overleg in het kader van de p.k.b.-procedure in gang worden gezet waarin betrokken zijn de lokaties Borssele, Eems, Ketelmeer, Maasvlakte, Moerdijk en Westelijke Noordoostpolderdijk.

d. Na publikatie van p.k.b., deel 4 (regeringsbeslissing) en in samenhang met het eerstkomende Elektriciteitsplan zal het kabinet nadere besluiten bevorderen ten aanzien van aantal kerncentrales, toekomstig kernvermogen en lokatie(s).

De Minister van Economische Zaken,
G. M. V. van Aardenne

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
P. Winsemius

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J. de Koning

De Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur,
L. C. Brinkman

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H. van den Broek